

Έγγραφο συνόδου

B9-0463/2021

14.9.2021

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

εν συνεχεία δηλώσεων του Συμβουλίου και της Επιτροπής

σύμφωνα με το άρθρο 132 παράγραφος 2 του Κανονισμού

σχετικά με την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και την περαιτέρω
επιδείνωση του κράτους δικαίου στην Πολωνία
(2021/2880(RSP))

Jadwiga Wiśniewska, Mazaly Aguilar, Sergio Berlato, Adam Bielan, Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Carlo Fidanza, Raffaele Fitto, Ladislav Ilčić, Patryk Jaki, Krzysztof Jurgiel, Karol Karski, Beata Kempa, Izabela-Helena Kloc, Elżbieta Kruk, Zbigniew Kuźmiuk, Ryszard Antoni Legutko, Beata Mazurek, Tomasz Piotr Poręba, Nicola Procaccini, Elżbieta Rafalska, Bogdan Rzońca, Jacek Saryusz-Wolski, Beata Szydło, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Grzegorz Tobiszowski, Valdemar Tomaševski, Witold Jan Waszczykowski, Kosma Złotowski, Raffaele Stancanelli, Anna Zalewska
εξ ονόματος της Ομάδας ECR

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και την περαιτέρω επιδείνωση του κράτους δικαίου στην Πολωνία (2021/2880(RSP))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τα άρθρα 2, 7 και 19 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ),
 - έχοντας υπόψη τα άρθρα 167 και 173 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ),
 - έχοντας υπόψη τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ο Χάρτης»), και ιδίως το άρθρο 11,
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 132 παράγραφος 2 του Κανονισμού του,
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι το πολωνικό Σύνταγμα εγγυάται την ελευθερία του Τύπου (άρθρο 14) και την ελευθερία της έκφρασης, καθώς και την απαγόρευση της λογοκρισίας (άρθρο 54)·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αρχή της ελευθερίας του Τύπου συνδέεται στενά με την αρχή της ελευθερίας της έκφρασης (άρθρο 54), μια εκδήλωση της ελευθερίας του λόγου, που έχει αποκτήσει το καθεστώς συνταγματικής αρχής·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαδικασία αδειοδότησης για την εκπομπή ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων ρυθμίζεται από τον νόμο για τη ραδιοτηλεόραση της 29ης Δεκεμβρίου 1992· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τον νόμο για τη ραδιοτηλεόραση, απαιτείται άδεια για τη μετάδοση ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων, που χορηγείται με απόφαση του προέδρου του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης βάσει ψηφίσματος του Εθνικού Συμβουλίου·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το πολωνικό Σύνταγμα, τα μέλη του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης διορίζονται από τη Δίαιτα, τη Γερουσία και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και δεν μπορούν να ανήκουν σε πολιτικό κόμμα ή συνδικαλιστική οργάνωση ή να ασκούν δημόσιες δραστηριότητες ασυμβίβαστες με τα καθήκοντά τους·
- E. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τον νόμο για τη ραδιοτηλεόραση, όλοι οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς που δραστηριοποιούνται στην Πολωνία, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων, διαμορφώνουν τα προγράμματά τους ανεξάρτητα· λαμβάνοντας υπόψη ότι κανένας κρατικός διοικητικός φορέας δεν μπορεί να επηρεάσει τις αποφάσεις προγραμματισμού ή στελέχωσης των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το άρθρο 35 του νόμου για τη ραδιοτηλεόραση, απαιτείται οι ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές στην Πολωνία να αποτελούν στην πλειοψηφία τους ιδιοκτησία και να τελούν υπό τον έλεγχο οντοτήτων του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ)· λαμβάνοντας υπόψη ότι το ποσοστό των

μετοχών ραδιοτηλεοπτικών φορέων στην Πολωνία που δύνανται να ανήκουν σε οντότητες εκτός της ΕΕ δεν μπορεί να υπερβαίνει το 49 %· λαμβάνοντας υπόψη ότι τέτοιες απαιτήσεις δεν αφορούν αποκλειστικά την Πολωνία, αλλά ισχύουν, για παράδειγμα, και στην Αυστρία και τη Γαλλία·

- Z. λαμβάνοντας υπόψη ότι το σχέδιο νομοθετικής πράξης για την τροποποίηση του νόμου για τη ραδιοτηλεόραση, που εξετάζεται επί του παρόντος από το πολωνικό κοινοβούλιο, αποσκοπεί στην αποσαφήνιση των κανονισμών που δίνουν τη δυνατότητα στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης να αντισταθμίζει αποτελεσματικά τη δυνατότητα οποιουδήποτε φορέα εκτός της ΕΕ να αναλαμβάνει τον έλεγχο ραδιοτηλεοπτικών φορέων, ιδίως οντοτήτων από χώρες που συνιστούν σημαντική απειλή για την κρατική ασφάλεια·
- H. λαμβάνοντας υπόψη ότι η γαλλική νομοθεσία ορίζει ότι δεν μπορεί να χορηγηθεί άδεια επίγειας μετάδοσης προγραμμάτων στη γαλλική γλώσσα σε εταιρεία στην οποία ποσοστό άνω του 20 % του μετοχικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου ανήκει σε αλλοδαπούς, παρά μόνο σε περίπτωση διεθνών υποχρεώσεων της Γαλλίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η γαλλική νομοθεσία προβλέπει επίσης μια σειρά κανόνων κατά περίπτωση, που προσδιορίζουν τη συγκέντρωση δραστηριοτήτων μέσωσ ενημέρωσης που απαγορεύεται από τον νόμο·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τη γερμανική νομοθεσία, άδεια ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης για πρόγραμμα εθνικής εμβέλειας μπορεί να χορηγηθεί μόνο σε οντότητα που έχει την κατοικία ή την έδρα της στη Γερμανία, στην ΕΕ ή στον ΕΟΧ· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τη γερμανική νομοθεσία, η προέλευση του κεφαλαίου του ιδιοκτήτη ενός συγκεκριμένου μέσου δεν έχει σημασία, αλλά η τοποθεσία της έδρας του είναι σημαντική·
- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αγορά μετοχών της Polska Press από την PKN Orlen S.A. είναι μία από τις πολλές συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στην πολωνική αγορά μέσωσ ενημέρωσης τα τελευταία χρόνια· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αλλαγές στην ιδιοκτησία των μέσων ενημέρωσης είναι αρκετά συχνές και δεν επηρεάζουν την αξιολόγηση της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης και της ελευθερίας της έκφρασης που κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Πολωνίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αποφάσεις της εταιρείας λαμβάνονται από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας και όχι από τους ιδιοκτήτες της· λαμβάνοντας υπόψη ότι η εν λόγω συναλλαγή αξιολογήθηκε από το Γραφείο Ανταγωνισμού και Προστασίας των Καταναλωτών, το οποίο δεν διαπίστωσε καμία απειλή για τον τομέα των μέσων ενημέρωσης στην Πολωνία εξαιτίας της συναλλαγής αυτής·
- IA. λαμβάνοντας υπόψη ότι η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης διέπεται από την αρχή της δοτής αρμοδιότητας, σύμφωνα με την οποία οι αρμοδιότητες που δεν απονέμονται στην Ένωση δυνάμει των Συνθηκών ανήκουν στα κράτη μέλη·
- IB. λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 2 ΣΕΕ δεν απονέμει ουσιαστική αρμοδιότητα στην Ένωση αλλά απλώς απαριθμεί ορισμένες αξίες, οι οποίες θα πρέπει να γίνονται σεβαστές από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και τα κράτη μέλη της όταν ενεργούν εντός των ορίων των εξουσιών που απονέμουν στην Ένωση οι Συνθήκες και δεν παραβιάζουν τα όρια αυτά·

- ΠΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαμόρφωση και η εφαρμογή πολιτικών σχετικά με τη σεξουαλική υγεία και διαπαιδαγώγηση, την αναπαραγωγή και την άμβλωση εμπίπτουν στη νομοθετική αρμοδιότητα των κρατών μελών·
- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι μόνο στο άρθρο 7 ΣΕΕ προβλέπεται ότι η Ένωση έχει την αρμοδιότητα να ελέγχει την εφαρμογή της αρχής του κράτους δικαίου, ως αξία της Ένωσης και δη σε ένα πλαίσιο το οποίο είτε δεν σχετίζεται με συγκεκριμένη ουσιαστική αρμοδιότητα είτε υπερβαίνει το πεδίο εφαρμογής των αρμοδιοτήτων της·
- ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 7 ΣΕΕ δεν θέτει τη βάση για περαιτέρω εξέλιξη ή τροποποίηση της διαδικασίας που περιγράφεται σε αυτό·
- ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η δικαιοδοσία του Δικαστηρίου όσον αφορά την αρχή του κράτους δικαίου περιορίζεται αποκλειστικά στον έλεγχο της τήρησης των διαδικαστικών διατάξεων του άρθρου 7 ΣΕΕ και μόνο κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους·
- ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα θεσμικά όργανα της ΕΕ δεν είναι αρμόδια να εγκρίνουν τον ορισμό των αξιών που απαριθμούνται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, ιδίως της έννοιας του κράτους δικαίου, δεδομένου ότι δεν τους έχει ανατεθεί η αρμοδιότητα αυτή από τις Συνθήκες·
- ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ελλείψει της σχετικής αρμοδιότητας, τα θεσμικά όργανα θα παραβίαζαν τις Συνθήκες σε περίπτωση που ενέκριναν έναν τέτοιο, μη συμβατό με τις Συνθήκες, ορισμό·
- ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το πολωνικό Συνταγματικό Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει την υπεροχή των εθνικών διατάξεων που έχουν συνταγματική ισχύ έναντι της νομοθεσίας της ΕΕ μετά την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Πολωνίας στην ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι η απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της 11ης Μαΐου 2005 ανέφερε ότι η ύπαρξη σχετικής αυτονομίας των εννόμων τάξεων με βάση τις δικές τους εσωτερικές ιεραρχικές αρχές δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχει αλληλεπίδραση ή σύγκρουση μεταξύ τους και σε περίπτωση ανυπέρβλητης αντίφασης μεταξύ συνταγματικού κανόνα και κανόνα της νομοθεσίας της ΕΕ που δεν μπορεί να εξαλειφθεί με την εφαρμογή ερμηνείας η οποία σέβεται τη σχετική αυτονομία της νομοθεσίας της ΕΕ και της εθνικής νομοθεσίας, η εν λόγω αντίφαση δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να επιλυθεί στο πολωνικό νομικό σύστημα με αναγνώριση της υπεροχής του κανόνα της ΕΕ έναντι του συνταγματικού κανόνα, ούτε και μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια της δεσμευτικής ισχύος ενός συνταγματικού κανόνα και σε αντικατάστασή του από κανόνα της ΕΕ ή σε περιορισμό του πεδίου εφαρμογής του εν λόγω κανόνα σε ένα πεδίο που δεν καλύπτεται από τη νομοθεσία της ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι το πολωνικό Συνταγματικό Δικαστήριο εξέφρασε επίσης τη γνώμη του σχετικά με αυτό στις αποφάσεις του της 24ης Νοεμβρίου 2010 και της 16ης Νοεμβρίου 2011· λαμβάνοντας υπόψη ότι καμία από τις αποφάσεις αυτές δεν έχει αμφισβητηθεί από όργανα της ΕΕ·
- Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένες αποφάσεις συνταγματικών δικαστηρίων άλλων κρατών μελών στρέφονται επίσης προς την κατεύθυνση της υπεροχής της εθνικής νομοθεσίας έναντι της νομοθεσίας της ΕΕ·
1. υπογραμμίζει ότι η ελευθερία και η πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης συνιστούν πυλώνες της σύγχρονης δημοκρατίας, καθώς αποτελούν βασικά στοιχεία του ανοικτού

και ελεύθερου διαλόγου· σημειώνει ότι ορισμένα κράτη μέλη αναφέρουν προβλήματα στην αγορά των μέσων ενημέρωσης, τα οποία συχνά σχετίζονται με την πανδημία·

2. είναι της άποψης ότι η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης στην Πολωνία προστατεύεται επαρκώς και ότι εφαρμόζονται όλες οι διασφαλίσεις·
3. σημειώνει ότι όλες οι απόψεις μπορούν να εκφραστούν στον χώρο των μέσων ενημέρωσης και ότι καμία άποψη δεν υπόκειται σε περιορισμούς και, ως εκ τούτου, διασφαλίζεται η πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης·
4. υπογραμμίζει ότι τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να θεσπίσουν νόμο που μπορεί να αποτρέψει αποτελεσματικά την εξαγορά μέσων ενημέρωσης από εξωτερικές οντότητες εκτός του ΕΟΧ και της ΕΕ, για παράδειγμα από τη Ρωσία ή την Κίνα·
5. σημειώνει ότι το όριο για τα κεφάλαια από χώρες εκτός ΕΕ ισχύει ήδη, μεταξύ άλλων στη Γαλλία και τη Γερμανία·
6. τονίζει ότι το άρθρο 7 ΣΕΕ παρέχει στην ΕΕ τη μοναδική δυνατότητα να παρεμβαίνει επισήμως επί θεμάτων που άπτονται του σεβασμού των αξιών της Ένωσης αυτών καθ αυτών από τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένου του κράτους δικαίου· υπογραμμίζει δε ότι το άρθρο 7 ΣΕΕ είναι πλήρες και εξαντλητικό·
7. υπογραμμίζει ότι δεν έχει διαπιστωθεί, σύμφωνα με το άρθρο 7 ΣΕΕ, ούτε καν κίνδυνος σοβαρής παραβίασης του κράτους δικαίου από την Πολωνία· επισημαίνει ότι το να κατηγορείται η Πολωνία για παραβίαση και στη συνέχεια περαιτέρω επιδείνωση του κράτους δικαίου δεν βρίσκει έρεισμα στις Συνθήκες και αποτελεί απλώς ένα μέσο αθέμιτης πολιτικής πίεσης·
8. τονίζει ότι η οργάνωση του δικαστικού συστήματος δεν συγκαταλέγεται στις αρμοδιότητες που έχουν ανατεθεί στην ΕΕ, δεδομένου ότι ο τομέας αυτός αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών· υπογραμμίζει ότι οι μεταρρυθμίσεις που θεσπίστηκαν τα τελευταία χρόνια στην Πολωνία, με στόχο τη βελτίωση της λειτουργίας του πολωνικού δικαστικού συστήματος, βασίζονται στις εμπειρίες άλλων κρατών μελών, οι οποίες δεν έχουν αμφισβητηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή· είναι της άποψης ότι οι μεταρρυθμίσεις αυτές δεν παραβιάζουν κατά κανέναν τρόπο την ανεξαρτησία των δικαστών ή την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, η οποία κατοχυρώνεται από το πολωνικό Σύνταγμα και τους νόμους·
9. εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι ορισμένα όργανα της Ένωσης υπερβαίνουν τις αρμοδιότητές τους που απορρέουν από τις Συνθήκες· τονίζει ότι η μη συνεκτίμηση του γεγονότος αυτού καθιστά αδύνατη την ορθή αξιολόγηση της επιχειρηματολογίας της Πολωνίας ως απάντησης στις θέσεις που έχουν εκφράσει τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα οποία επικρίνουν τις διαδικασίες που εκκρεμούν επί του παρόντος ενώπιον του πολωνικού Συνταγματικού Δικαστηρίου σχετικά με τις αρμοδιότητες του Δικαστηρίου να ασκεί έλεγχο επί της εθνικής νομοθεσίας και να εφαρμόζει προσωρινά μέτρα σε υποθέσεις που αφορούν την οργάνωση του δικαστικού συστήματος των κρατών μελών· υπογραμμίζει την προηγούμενη νομολογία του πολωνικού Συνταγματικού Δικαστηρίου όσον αφορά τη σχέση μεταξύ του πολωνικού Σύνταγματος και της νομοθεσίας της ΕΕ·
10. υπογραμμίζει τη σημαντική δραστηριότητα των Συνταγματικών Δικαστηρίων των

κρατών μελών όσον αφορά τις καθ' υπέρβαση εξουσίας ενέργειες των θεσμικών οργάνων της ΕΕ·

11. θεωρεί απαράδεκτο να εγκρίνονται από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ λύσεις σχετικά με την οργάνωση του δικαστικού συστήματος οι οποίες εφαρμόζονται σήμερα σε ορισμένα κράτη μέλη, ενώ την ίδια στιγμή παρόμοιες λύσεις στην Πολωνία αμφισβητούνται και επικρίνονται·
12. εκφράζει τη λύπη του για τις πρόσφατες ενέργειες της Επιτροπής, και συγκεκριμένα τις κατηγορίες για εικαζόμενη μη συμμόρφωση με την απόφαση του Δικαστηρίου όσον αφορά το πειθαρχικό τμήμα του Ανωτάτου Δικαστηρίου και τις ανακοινώσεις σχετικά με το αίτημα προς το Δικαστήριο να επιβάλει πρόστιμα στην Πολωνία για μη εφαρμογή του προσωρινού μέτρου· υπογραμμίζει ότι η Πολωνία έχει εξηγήσει λεπτομερώς τον τρόπο εφαρμογής του προσωρινού μέτρου, και ιδίως ότι το προσωρινό μέτρο εφαρμόζεται με διάταξη του Πρώτου Προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου, βάσει της οποίας η εκτελεστική εξουσία δεν μπορεί να παρεμβαίνει σύμφωνα με την αρχή της διάκρισης των εξουσιών· είναι της άποψης ότι οι ενέργειες αντιπαράθεσης δεν συμβάλλουν στην επίλυση του προβλήματος με πνεύμα διαλόγου και καλόπιστης συνεργασίας και με σεβασμό στις αρμοδιότητες της Ένωσης και των κρατών μελών·
13. εκφράζει τη λύπη του για τις πρόσφατες δηλώσεις των εκπροσώπων της Επιτροπής σχετικά με τη δυνατότητα αναστολής των πληρωμών όσον αφορά τα πολωνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σε σχέση με τη μη εφαρμογή των διατάξεων του Δικαστηρίου· υπογραμμίζει ότι η μόνη διαδικασία που προβλέπει η Συνθήκη σχετικά με τη μη εκτέλεση αποφάσεων περιγράφεται στο άρθρο 260 ΣΛΕΕ και ότι οποιαδήποτε μη βασιζόμενη στις Συνθήκες απόπειρα για την επιβολή της εφαρμογής αποφάσεων του Δικαστηρίου είναι παράνομη·
14. υπενθυμίζει τη δήλωση της Επιτροπής, η οποία επιβεβαιώνει ότι κατά την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2092 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2020 περί γενικού καθεστώτος αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης, η Επιτροπή θα δεσμεύεται από τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2020· υπενθυμίζει ότι η Επιτροπή προτίθεται να αναπτύξει και να εγκρίνει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον τρόπο με τον οποίον θα εφαρμόζει τον κανονισμό·
15. θεωρεί νομικά μη αποδεκτό να εισαχθεί ένας εκ των πραγμάτων νέος μηχανισμός ελέγχου του κράτους δικαίου, ακόμη και αν ο σκοπός του είναι να προστατεύσει τον προϋπολογισμό της ΕΕ·
16. σημειώνει ότι η ΕΕ δεν έχει αρμοδιότητα για την κατάρτιση πολιτικών που αφορούν τη σεξουαλική υγεία και διαπαιδαγώγηση, την αναπαραγωγή και την άμβλωση·
17. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο.